

OUDE GOUDA

In deze rubriek brengen we elke maand een stukje van de geschiedenis van Gouda in beeld, waarmee we de historie van de stad levend proberen te maken. Het kan gaan om een huis, maar ook om een standbeeld, een plaquette of een straat. Wat zien we als we er nu langslipen? Wat gebeurde er vroeger? Wie heeft het ontworpen? Wie hebben er gewoond, gewerkt, gespeeld? De Historische Vereniging Die Goude zocht het voor ons uit.

Rijks HBS in 2015 (foto Nico J. Boerboom)

Rijks HBS Gouda

Honderd jaar oud is het imposante gebouw, daar aan de Burgemeester Martenssingel nr. 15. Als je voor het hek stil staat, kun je boven de voordeur in steen gehouwen lezen 'Rijks Hogere Burgerschool'. Leerlingen en ouders zeiden bij binnenkomst, dat het gebouw hen op zich al het gevoel gaf dat een school er zo moest uitzien. Lange gangen met granietgegoten vloeren en met dikke muren waarachter de lokalen zich bevonden, vol wijsheid en puberlol. Met zijn HBS-wet gaf onze grondwetgever Thorbecke in 1863 de mogelijkheid om moderne scholen op te richten. De Latijnse school was niet meer passend in een tijd van beginnende industrialisatie, de HBS was voor kinderen van de nieuwe klasse van handelaren, industriëlen en middenstanders. De HBS in Gouda werd gesticht in 1865 en had zijn onderkomen in het gebouw van de Sint-Jorisdoelen aan de Lange Tiendeweg. Het was de tijd, dat rector W. Julius bij het 25-jarig bestaan van de leerlingen een schrijfbureau kreeg.

Het gebouw aan de Martenssingel is een ontwerp van rijksbouwmeester J.A.W. Vrijman. In 1916 opende de HBS daar zijn deuren. Kijk je aan de voorkant naar boven, dan kun je in het driehoekje bovenin het rijkswapen zien. Op de luchtfoto zie je dat het gebouw nog aan de rand van de stad stond. De huizen aan de Karnemelksloot en aan de Krugerlaan waren al eerder gebouwd, maar de Burgemeester Martenssingel moest nog worden aangelegd; de huizen erlangs werden gebouwd in de jaren twintig en dertig van de vorige eeuw.

Het gebouw werd in 1940 ten tijde van de mobilisatie gebruikt door de generale staf. Niet veel later trokken de Duitsers erin. De leerlingen kregen hun lessen onder meer in het Catharina Gasthuis. In 1954 werd de HBS uitgebreid met de Middelbare Meisjesschool (MMS). De school werd groter en had meer lokalen nodig. In 1957 werd er een verdieping op gezet. Met de invoering van de Mammoetwet in 1968 werd de naam veranderd in Rijksscholengemeenschap voor Atheneum en Havo.

De Rijksscholengemeenschap werd gemeenteschool en fuseerde in

In het driehoekje kun je het rijkswapen zien (foto Nico J. Boerboom)

Lange gangen met granieten vloeren (foto Paul van Horssen)

Rijks HBS in 1920 (foto SAMH)

1992 met de Prof. J.H. Gunningmavo en de Willem de Zwijgermavo. De huidige naam van de school, GSG Leo Vroman, heeft de school te danken aan de dichter Leo Vroman die voor de oorlog leerling was en in de Krugerlaan achter de school woonde. Het oude honderdjarige gebouw wordt nu nog deels gebruikt voor de mavo-afdeling van de school. Het nieuwe gebouw staat aan de Willem de Zwijgersingel.

In 1923 stond de school aan de rand van de stad (foto KLM Aerocarto)

Achter de voordeur bevindt zich een imposant schoolgebouw (foto Nico J. Boerboom)

